

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

09.12.2022. Nr. 1.7-2/1207
Uz 22.09.2022. Nr. 2-22/878
Uz 27.09.2022. Nr. b/n

Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai

Personu apvienībai “Civitta”

Par SIA “Zemgales EKO”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Jelgavas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) vēstuli, kurā KP tiek informēta, ka Pašvaldība ir pilnvarojusi personu apvienību “Civitta” (turpmāk – Izvērtējuma veicējs) iesniegt saskaņošanai KP Pašvaldības līdzdalības izvērtējumus tās kapitālsabiedrībās. Izvērtējuma veicējs ir iesniedzis KP attiecīgos izvērtējumus, ka arī komersantu pārstāvošu biedrību viedokļus, aicinot KP sniegt atzinumus par iesniegtajiem līdzdalības izvērtējumiem.

Šajā atzinumā KP sniegs viedokli par Pašvaldības līdzdalību SIA “Zemgales EKO” (turpmāk – Kapitālsabiedrība) un Kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmumiem.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai Kapitālsabiedrībā ir noteikti VPIL 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Izvērtējuma veicējs Kapitālsabiedrības izvērtējumam pievienojis biedrības “Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija” (turpmāk – LASUA), kā arī biedrības “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK) viedokļus par Pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā.

Pašvaldība ir 100 % Kapitālsabiedrības kapitāldaļu turētāja. Saskaņā ar NACE klasifikatoru Kapitālsabiedrības pamatdarbības veidi ir atkritumu apstrāde un izvietošana (NACE 38.2), kā arī sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi (NACE 39). Savukārt attiecībā uz Kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumiem norādīts, ka Kapitālsabiedrība nodrošina sabiedrības izglītošanas, sociālās iekļaušanas un sabiedriskā darba nodrošināšanas pakalpojumus. Iepriekš norādītos pakalpojumus Kapitālsabiedrība sniedz Pašvaldības teritorijā, pamatojoties uz pakalpojuma līgumu (turpmāk – Pakalpojuma līgums), kas noslēgts starp Pašvaldību un Kapitālsabiedrību. Šī līguma termiņš ir 2029. gada

31. decembris.

Saistībā ar Kapitālsabiedrības darbību Pašvaldības noteiktie virsmērķi ir, pirmkārt, gādāt par administratīvās teritorijas sanitāro tīrību un, otrkārt, nodrošināt kvalitatīvu un drošu pilsētvidi – sakārtotu un attīstītu publisko infrastruktūru kvalitatīvu komunālo pakalpojumu nodrošināšanai (sanitārija, atkritumu apsaimniekošana). Vadoties no Pašvaldības noteiktajiem virsmērķiem, Kapitālsabiedrība ir noteikusi šādus stratēģiskos mērķus:

- atkritumu šķirošanas infrastruktūru attīstīšana;
- izglītojošo pasākumu organizēšana un atbalstīšana, ilgtspējīga attīstība;
- atkritumu šķirošana ikdienā, nolieciet elektropreču un videi kaitīgo preču nodošana otrreizējai pārstrādei;
- dzīvnieku uzturēšanas uzraudzība.

Izvērtējumā norādīts, ka 2021. gadā Kapitālsabiedrība darbojās ar peļņu 97 857 EUR apmērā. Saskaņā ar Kapitālsabiedrības interneta vietnē publicēto informāciju, Kapitālsabiedrība ikgadēji saņem Pašvaldības dotācijas par sniegtajiem pakalpojumiem. Pakalpojuma līguma ietvarā – publisko tualetu uzraudzību un apsaimniekošanu, pārvietojamo tualetu un atkritumu konteineru izvietošanu svētku pasākumos, nesankcionētu atkritumu izgāztuvju likvidēšanu, talku organizēšanu, atkritumu poligona “Braški” 1. kārtas krātuves apsaimniekošanu, kā arī sadzīves atkritumu laukumu apsaimniekošanu un dzīvnieku labturības nodrošināšanu. 2020. gadā Kapitālsabiedrība saņēmusi no Pašvaldības 535 784 EUR dotāciju, 2021. gadā - 585 547 EUR. Savukārt Kapitālsabiedrības kopējie ieņēmumi no pašu darbības 2021. gadā bija 387 390 EUR apmērā, no kuriem aptuveni 95 % veidoja ieņēmumi no šķirošanas līnijas, 4 % no stacionārajām sabiedriskajām tualetēm un mazāk kā 1 % no klaiņojošo dzīvnieku uzraudzības. 2021. gadā Kapitālsabiedrībā vidēji tika nodarbināti 44 darbinieki.

Atbilstoši Kapitālsabiedrības interneta vietnē norādītajai informācijai, Kapitālsabiedrība ikgadēji veic iepirkumus vai cenu aptaujas, iesaistot citus tirgus dalībniekus Kapitālsabiedrības funkciju izpildē. Piemēram, Kapitālsabiedrība veikusi tādus iepirkumus kā "Jelgavas pilsētā klaiņojošo dzīvnieku īslaicīga uzturēšana un aprūpe dzīvnieku patversmē", "Pārvietojamo tualetu īre sabiedriskos pasākumos Jelgavas pilsētā", "Nesankcionētu sadzīves atkritumu izgāztuvju likvidēšana Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā"¹.

LTRK savā atzinumā nav analizējusi atsevišķus Kapitālsabiedrības sniegtos pakalpojumus, norādot, ka LTRK uzskata, ka publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā izpilda vismaz vienu no diviem kritērijiem: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus, nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērstas brīvā tirgus nepilnības. Vienlaikus LTRK aicinājusi Pašvaldību regulāri vērsties pie privātā sektora pārstāvjiem, lai pārliecinātos par to interesi un iespējām nodrošināt kādu no kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem, pakalpojuma daļu vai iesaistīšanos to nodrošināšanā. LTRK aicina arī regulāri pārskatīt kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu izmaksu pamatotību, lai pēc iespējas mazāk ietekmētu konkurenci.

Savukārt LASUA atzinumā norādījusi, ka saskaņā ar tās rīcībā esošo informāciju Kapitālsabiedrība savas funkcijas atkritumu apsaimniekošanas jomā veic kvalitatīvi, atbildīgi, kā arī nepārtraukti attīsta un investē līdzekļus atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrā, tādējādi sekmējot atbildīgu atkritumu saimniecības attīstību Latvijā. Vienlaicīgi LASUA norādījusi, ka tās rīcībā nav informācijas par to, ka tirgus šobrīd nebūtu spējīgs nodrošināt pilnīgu sabiedrības interešu īstenošanu dalīto atkritumu savākšanas un sanitārās tīrības jomā, jo iepirkuma par “Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšanu Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā” rezultātā ar personu apvienību tika noslēgts līgums

¹ <http://zemgaleseko.lv/aktualitates/iepirkumi/>

2021.gada 1.aprīlī, tādejādi netieši apliecinot, ka nepastāv tirgus nepilnība atkritumu apsaimniekošanas jomā konkrētajā reģionā.

Izvērtējumā secināts, ka publisko stacionāro tualetu pakalpojumi, kā arī dzīvnieku uzturēšanas uzraudzība ir atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam un Kapitālsabiedrība pakalpojumu nodrošina labojot tirgus nepilnību.

Attiecībā uz pārējiem Kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar atkritumu apsaimniekošanas jomu, secināts, ka tie ir atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam. Proti, Kapitālsabiedrība nodrošina stratēģiski svarīgus pakalpojumus un objektu darbību, kas sekmē kopējo atkritumu apsaimniekošanas attīstību gan Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, gan Latvijā kopumā. Nodrošinot šos pakalpojumus, Kapitālsabiedrība izpilda Pašvaldības uzdevumus, kas noteikti Atkritumu apsaimniekošanas likumā.

Dalīto atkritumu laukumu un šķirošanas līniju apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība Pašvaldības teritorijā apsaimnieko 3 dalīto atkritumu laukumus, tādejādi izpildot Pašvaldības uzdevumu atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 328 "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem"² 2.2.2. apakšpunktā noteiktajam, ka valstspilsētai jānodrošina vismaz 2 šķiroto atkritumu savākšanas laukumi, ja iedzīvotāju skaits ir 50 000 – 100 000.

Kapitālsabiedrība dalīto atkritumu laukumu darbību organizē atbilstoši Pašvaldības 2015. gada 12. novembra saistošajiem noteikumi Nr. 15-18 "Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Jelgavas valstspilsētas administratīvajā teritorijā"³, kas izdoti saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmās daļas 3. punktu un 39. panta pirmo daļu⁴.

Kapitālsabiedrība nodrošina arī dalītās šķirošanas līnijas pakalpojumus, ko izmanto atkritumu apsaimniekotāji no Jelgavas un Dobeles novadiem. Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība ir vienīgais uzņēmums Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kas nodrošina šādu dalīti savākto atkritumu šķirošanas līnijas pakalpojumu.

Izvērtējumā pausts viedoklis, ka Pašvaldība, turpinot līdzdalību Kapitālsabiedrībā, sekmē šīs infrastruktūras objekta izmantojamību un pieejamību. Šķirošanas līnija vidēji gadā ļauj izšķirot vairāk kā 3000 tonnas atkritumu, tās jauda ir 5 t/h. Kopējais apsaimniekoto atkritumu daudzums šķirošanas līnijā 2021. gadā bija 3 294,74 t, kas ir par 12 % vairāk nekā 2020. gadā, no kurām 2 313,70 tonnas nodotas otrreizējai pārstrādei, 803,92 tonnas apglabātas sadzīves atkritumu poligonā "Brakšķi", bet 90 tonnas bija atlikumā uz gada beigām. 2021. gadā ar juridiskām personām tika noslēgti 9 līgumi par atkritumu šķirošanu un sašķiroto atkritumu savākšanu Pašvaldībā.

Izvērtējumā norādīts, ka šķirošanas laukumi ir pieejami Pašvaldības iedzīvotājiem bezmaksas, pateicoties šķirošanas līnijas darbībai, jo ienākumi no tās palīdz segt izmaksas atkritumu laukumu uzturēšanai.

Papildus Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība organizē arī dalīto atkritumu konteineru apsaimniekošanu Jelgavas novadā, kā arī uztur informāciju par atkritumu šķirošanas iespējām visā Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, neatkarīgi no to apsaimniekotāja⁵.

² Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 328 "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem", skatīts 2022. Gada 27.jūlijā. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/291534>

³ Jelgavas pilsētas domes 2015. gada 12. novembra saistošie noteikumi Nr. 15-18 "Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Jelgavas valstspilsētas administratīvajā teritorijā", skatīts 2022.gada 27.jūlijā. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/278057>

⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likums. Izdots 2010.gada 17. Novembrī, skatīts 2022.gada 27.jūlijā. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/221378>

⁵ SIA "Zemgale EKO" (2022). Atkritumu šķirošana. Pieejams: <http://zemgaleseko.lv/dalito-atkritumu-vaksanas->

Izvērtējumā skaidrots, ka Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā vēl divi uzņēmumi nodrošina dalīto atkritumu savākšanas laukumus – SIA “Vides serviss” (Bauskas novada kapitālsabiedrība) un SIA “Dobeles komunālie pakalpojumi” (Dobeles novada kapitālsabiedrība), taču Kapitālsabiedrība ir vienīgā Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kas nodrošina dalīto atkritumu šķirošanas līniju.

Izvērtējuma veicēja ieskatā dalīto atkritumu laukumu un šķirošanas līnijas apsaimniekošana atzīstama par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem, ņemot vērā kopējo valsts politiku atkritumu apsaimniekošanas jomā, pārejot uz aprites ekonomikas principiem, kur svarīgs posms ir tieši atkritumu šķirošana.

Būtiski, ka dalīto atkritumu savākšanas laukumu izveidei un šķirošanas lentas darbībai nepieciešamā infrastruktūra ir izveidota, piesaistot gan Pašvaldības, gan ES līdzfinansējumu. Pašvaldības iesaiste ir bijusi arī 2018. gadā, kad Kapitālsabiedrība sadarbībā ar Latvijas vides aizsardzības fonda administrāciju īstenoja projektu “Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona “Brakšķi” (1.kārtas) rekultivācija”. Projekta realizācijai tika saņemts gan valsts budžeta apakšprogrammas “Vides aizsardzības projekti” finansējums 57 % apjomā, gan Pašvaldības finansējums 43 % apjomā.

KP ieskatā konkrēta pakalpojuma noteikšana par stratēģiski svarīgu ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam publiskai personai vai tās kapitālsabiedrībai būtu tiesisks pamats sniegt šādu pakalpojumu, piemērojot tiesību normā paredzēto izņēmumu. Lai pamatotu šādu izņēmumu, VPIL 88. panta otrā daļa tieši nosaka, ka publiskai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir pienākums veikt tirgus izpēti, novērtējot pieejamās alternatīvas, tostarp, vai konkrēto pakalpojumu vienlīdz efektīvi sniedz arī privātie tirgus dalībnieki un vai privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi efektīvi nodrošināt konkrētā pakalpojuma pieejamību un tā sniegšanu.

KP vērtējumā par būtisku atzīstams fakts, ka jau šobrīd Pašvaldības teritorijā darbojas privātais tirgus dalībnieks – SIA “Eco Baltia vide” – nodrošinot vairāku dalīto atkritumu savākšanas punktu apsaimniekošanu, kā arī, KP ieskatā, ņemot vērā situāciju Latvijā atkritumu apsaimniekošanas jomā, potenciāli ieinteresēti nodrošināt atkritumu laukumu apsaimniekošanu, varētu būt arī citi privātie tirgus dalībnieki, kas ieguvuši līdzvērtīgu darbības pieredzi.

Attiecībā uz dalītās šķirošanas līnijas pakalpojuma nodrošināšanu, KP vērš uzmanību, ka KP, vērtējot SIA “Getliņi EKO” sniegto pakalpojumu atbilstību VPIL 88. panta prasībām, ir atzinīgi vērtējusi SIA “Getliņi EKO” sadarbību ar SIA Vides resursu centrs”, kas darbojas SIA “Getliņi Eko” teritorijā, pārvaldot sadzīves atkritumu šķirošanas nolūkam uzbūvēto šķirošanas centru/rūpnīcu.

Nemot vērā minēto, KP ieskatā, nepastāv šķēršļi, kas neļautu privātajiem tirgus dalībniekiem sniegt ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos pakalpojumus, kurus šobrīd nodrošina Kapitālsabiedrība. Līdz ar to, tuvojoties Pakalpojuma līguma termiņa beigām, Pašvaldībai būtu jāizvēlas dalīto atkritumu laukumu un šķirošanas līniju apsaimniekotājs publiskajā iepirkumā, tādējādi izvēloties saimnieciski izdevīgāko pakalpojumu sniedzēju. Savukārt, lai nodrošinātu sniegto pakalpojumu kvalitāti no privāto tirgus darbinieku puses, KP vērtējumā, Pašvaldībai kā pasūtītājam ir iespējami detalizēti jāparedz iepirkuma līgumā pakalpojuma sniedzēja pienākumi, un to izpildes termiņi, kā arī atbildība par līguma noteikumu pārkāpumu.

Sabiedrisko tualetu apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība Pašvaldības teritorijā 7 vietās apsaimnieko stacionārās sabiedriskās tualetes. Stacionāro sabiedrisko tuaļu pakalpojuma pieprasījums katru gadu ir praktiski nemainīgs – ieņēmumi no tā ir vidēji 13 – 14 tūkstoši EUR gadā. 2021. gadā Kapitālsabiedrības ieņēmumi no sabiedriskajām tualetēm bija 13 683 EUR. Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto informāciju izdevumi par tuaļu uzraudzību un apsaimniekošanu bija 169 707 EUR. Līdz ar to Izvērtējumā secināts, ka Kapitālsabiedrība nodrošina tādu pakalpojuma sniegšanu, kas neveido pozitīvu finanšu plūsmu.

Izvērtējumā tiek izteikts pieņēmums, ka gadījumā, ja Pašvaldība pārtrauktu līdzdalību Kapitālsabiedrībā, privātā tirgus sektorā varētu nebūt pakalpojuma sniedzēju, kas šāda veida pakalpojumus būtu gatavi nodrošināt bez maksas vai par minimālu samaksu.

Nemot vērā, ka atbilstoši likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam Pašvaldības pienākums ir organizēt komunālos pakalpojumus sadzīves atkritumu apsaimniekošanā un gādāt par administratīvās teritorijas sanitāro tīrību un drošību, KP vērtējumā sabiedrisko tuaļu pieejamības nodrošināšana ir atzīstama par stratēģiski svarīgu pakalpojumu. Vienlaikus, kā to KP ir norādījusi jau iepriekš, pakalpojuma noteikšana par stratēģiski svarīgu ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai publiskai personai būtu tiesisks pamats sniegt šādu pakalpojumu.

No Izvērtējumā ietvertās informācijas nav secināms, ka Pašvaldība būtu veikusi tirgus izpēti, noskaidrojot, vai privātajiem tirgus dalībniekiem būtu interese sniegt sabiedrisko tuaļu apsaimniekošanas pakalpojumus, kā arī, vai šādu pakalpojumu nodošana privātajiem tirgus dalībniekiem būtu ekonomiski pamatota. Tikai pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, ka tirgū nedarbojas tirgus dalībnieki, kas varētu un būtu gatavi sniegt ar sabiedrisko tuaļu apsaimniekošanu saistītos darbus, Kapitālsabiedrībai būtu pamats iesaistīties šo pakalpojumu sniegšanā.

Dzīvnieku labturība

Kapitālsabiedrība Pakalpojuma līguma ietvaros, kā arī atbilstoši Pašvaldības domes 2016. gada 28. aprīļa saistošajiem noteikumiem Nr. 16-12 “Par mājdzīvnieku turēšanu Jelgavas pilsētā”⁶, kas izdoti atbilstoši Dzīvnieku aizsardzības likumam, pilda Pašvaldības funkciju, organizējot dzīvnieku labturību Pašvaldības administratīvajā teritorijā:

- klaiņojošo vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušo dzīvnieku izķeršanu un, ja nepieciešams, eitanāziju, kā arī savvaļas dzīvnieku liķu savākšanu un iznīcināšanu;
- pirmās neatliekamās veterinārmedicīniskās palīdzības sniegšanu atrastajiem bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušajiem dzīvniekiem.

Izvērtējumā norādīts, ka klaiņojošo dzīvnieku ķeršanas pakalpojuma ieņēmumi veido vidēji 2 – 3 tūkstošus EUR gadā, lielākoties ienākumi ir no pakalpojuma par elektroniski identificējamo (*mikročipoto*) mājdzīvnieku atrašanu un atgriešanu saimniekam.

Tiek vērsta uzmanība uz apstākli, ka pirms 2019. gada, kad Pašvaldība nodeva klaiņojošo dzīvnieku uzturēšanas uzraudzības funkciju Kapitālsabiedrībai, tika rīkoti publiskie iepirkumi/cenu aptaujas šī pakalpojuma nodrošināšanai. Tomēr vairāku gadu garumā netika sniegts kvalitatīvs pakalpojums, tā sniedzēji mēdza neierasties uz izsaukumiem vai ierasties ar 2 – 3 stundu aizkavēšanos, kas raisīja neapmierinātību iedzīvotāju vidū. Šobrīd Kapitālsabiedrība spēj nodrošināt pietiekami ātru reaģēšanas laiku (20 minūtes) un tādā veidā sekmē kvalitatīva pakalpojuma sniegšanu iedzīvotājiem. Līdz ar to Izvērtējumā secināts, ka šobrīd tirgū nav pietiekami daudz šāda pakalpojuma sniedzēju, kas spētu nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu, par ko liecina Pašvaldības iepriekšējā pieredze.

⁶ Jelgavas pilsētas domes 2016. gada 28. aprīļa saistošie noteikumi Nr. 16-12 "Par mājdzīvnieku turēšanu Jelgavas pilsētā", skatīts 2022.gada 26.jūlijā. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/282241>

KP konstatē, ka atbilstoši Veterinārmedicīnas likuma 21.¹pantā⁷ noteiktajam, Dzīvnieku aizsardzības likuma 8. panta trešajai daļai⁸, Pašvaldībai pastāv ar likumu noteikts pienākums nodrošināt dzīvnieku labturību.

Nēmot vērā, ka šo pakalpojumu sniegšana izriet no normatīvo aktu prasībām, KP secina, ka pakalpojums atzīstams par stratēģiski svarīgu VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē.

Neskatoties uz Pašvaldības iepriekšējo pieredzi, KP aicina Pašvaldību periodiski veikt tirgus izpēti, lai gūtu pārlicību, vai kāds no Pašvaldības teritorijā esošajiem privātajiem tirgus dalībniekiem nebūtu gatavs nodrošināt pakalpojumu sniegšanu saistībā ar dzīvnieku labturību atbilstoši Pašvaldības prasībām. Gadījumā ja tirgus izpētes rezultātā Pašvaldība secinās, ka šāda interese nepastāv, tad Pašvaldībai būs pamats uzskatīt, ka pakalpojums tiek sniegts tirgus nepilnības apstākļos.

Papildpakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrības sniegtie papildu pakalpojumi ir saistīti sabiedrības izglītošanu, sociālās iekļaušanas un sabiedriskā darba nodrošināšanu. Kapitālsabiedrība arī organizē dažādus izglītojošus pasākumus par atkritumu šķirošanu un pārstrādi Pašvaldībā.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrībai bija izveidota sadarbība ar Nodarbinātības valsts aģentūru par bezdarbnieku nodarbināšanu ESF projekta “Subsidētās darbavietas bezdarbniekiem” ietvaros. Projekta laikā tika izveidotas 3 jaunas darba vietas, lai veicinātu bezdarbnieku iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos pastāvīgā darbā (projekts norisinājās 2018. – 2020. gadu periodā), kopumā saņemot finansējumu 13 730 EUR apmērā. Papildus norādīts, ka Kapitālsabiedrībai ir izveidota sadarbība ar Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālo struktūrvienību, lai personām organizētu audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedrisko darbu izpildi. 2021. gadā Kapitālsabiedrībā nodrošināja 10 darba vietas. Kapitālsabiedrība sadarbībā ar Jelgavas izglītības pārvaldi ik gadu vasaras periodā sniedz iespēju strādāt arī jauniešiem, 2021. gadā Kapitālsabiedrība saņēma finansējums skolēnu nodarbinātībai vasarā 2 742 EUR apmērā.

Attiecībā uz sociālās iekļaušanās un sabiedriskā darba nodrošināšanu, KP konstatē, ka Kapitālsabiedrības sniegtie papildu pakalpojumi nav komerciāla rakstura, līdz ar to nav vērtējami VPIL 88. panta ietvarā.

Attiecībā uz organizētajiem sabiedrības izglītošanas pakalpojumiem par atkritumu šķirošanu, KP konstatē, ka Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021.-2028. gadam⁹ ir norādīts: “Pašvaldība veic sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus un šai jautājumā sadarbojas ar atkritumu apsaimniekotāju, vai arī deleģē šo uzdevumu veikt atkritumu apsaimniekotājam. Pašvaldība, slēdzot līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanu tās administratīvajā teritorijā iekļauj arī nosacījumu atkritumu apsaimniekotājam sniegt informāciju par sabiedrības informēšanas pasākumiem par atkritumu apsaimniekošanu, kā arī informācijas sniegšanas biežumu un komunikācijas veidu.”

Vienlaikus Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka pašvaldība patstāvīgi vai sadarbībā ar šā likuma 18. panta noteiktajā kārtībā izraudzīto atkritumu apsaimniekotāju vai atkritumu poligona apsaimniekotāju veicina iedzīvotāju aktīvu iesaisti atkritumu šķirošanā, rīkojot izglītošanas pasākumus un atkritumu šķirošanu veicinošas kampaņas, kā arī atbalstot iedzīvotāju iniciatīvas.

⁷ Veterinārmedicīnas likuma 21.¹pants: “Pašvaldības nodrošina bezsaimnieka dzīvnieku liķu savākšanu un iznīcināšanu.”

⁸ Dzīvnieku aizsardzības likuma 8. panta trešā daļa: “Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem un normatīvajiem aktiem, kas reglamentē dzīvnieku labturības jomu, vietējā pašvaldība organizē klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku izķeršanu un, ja nepieciešams, nogalināšanu.”

⁹ [Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028. gadam](#), 27.lpp

Līdz ar to, ņemot, ka sabiedrības izglītošanas pienākums izriet no normatīvo aktu prasībām, KP nav iebildumu par šī pakalpojuma sniegšanu.

Noslēgumā KP atgādina par nepieciešamību Kapitālsabiedrībai patstāvīgi regulāri veikt konkurences neitralitātes izvērtējumus, lai novērstu darbības neatbilstības Konkurences likuma 14.¹ pantam riskus.¹⁰

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

¹⁰ Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas, pieejamas <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1147/download>